

PARTICIPATORNI PRORAČUN

18. 4. 2018

ORGANIZACIJA ZA
PARTICIPATORNO DRUŽBO

48.a člen

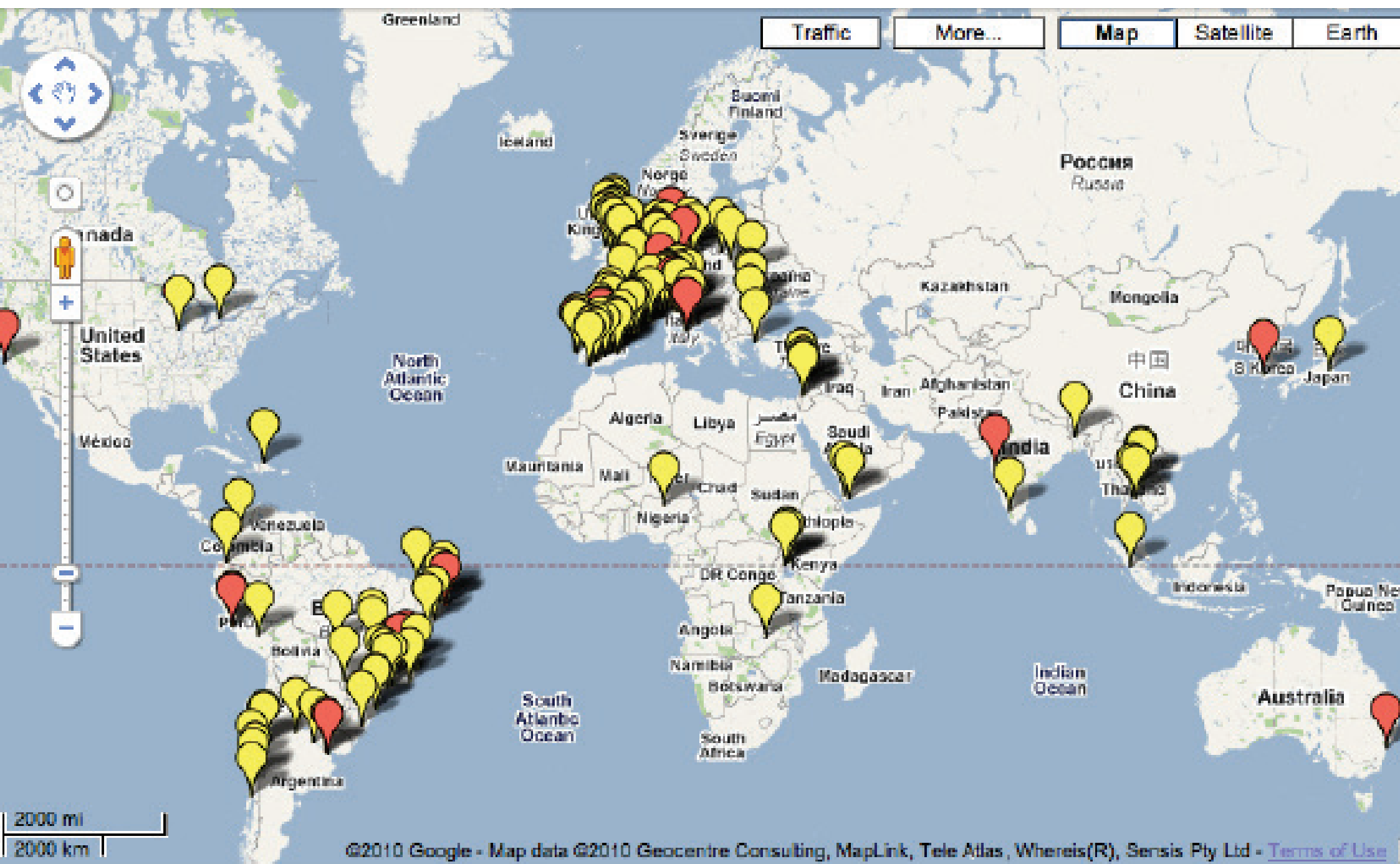
Občina lahko v postopku priprave predloga proračuna določi višino sredstev, namenjeno financiranju projektov, ki jih predlagajo občani. O predlaganih projektih občina izvede posvetovanja s prebivalci najkasneje do predložitve proračuna občinskemu svetu v sprejem.

KAJ JE PARTICIPATORNI PRORAČUN?

Participatorni proračun (PP) je mehanizem vključevanja občanov v odločanje o porabi dela proračunskih sredstev. Namen participatornega proračuna je vzpostaviti komunikacijske kanale med občino in občani in prenesti del odločanja neposredno na skupnost. S participatornim proračunom lahko prebivalci občine, mestne četrti ali pa krajevne skupnosti sami prepoznavajo probleme, predlagajo rešitve in potem med podanimi predlogi tudi sami izbirajo.

Participatorni proračun pa je tudi mehanizem družbene pedagogike, torej prostor učenja, kjer se lahko občani učijo skozi delovanje. Skozi udeležbo v PP občani pridobijo veščine in znanja glede upravnih postopkov, pravnih omejitev, omejenih sredstev. Občani se naučijo tudi prevzeti odgovornost za svoje odločitve.

RAZŠIRJENOST PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA PO SVETU

ZAKAJ PARTICIPATORNI PRORAČUN?

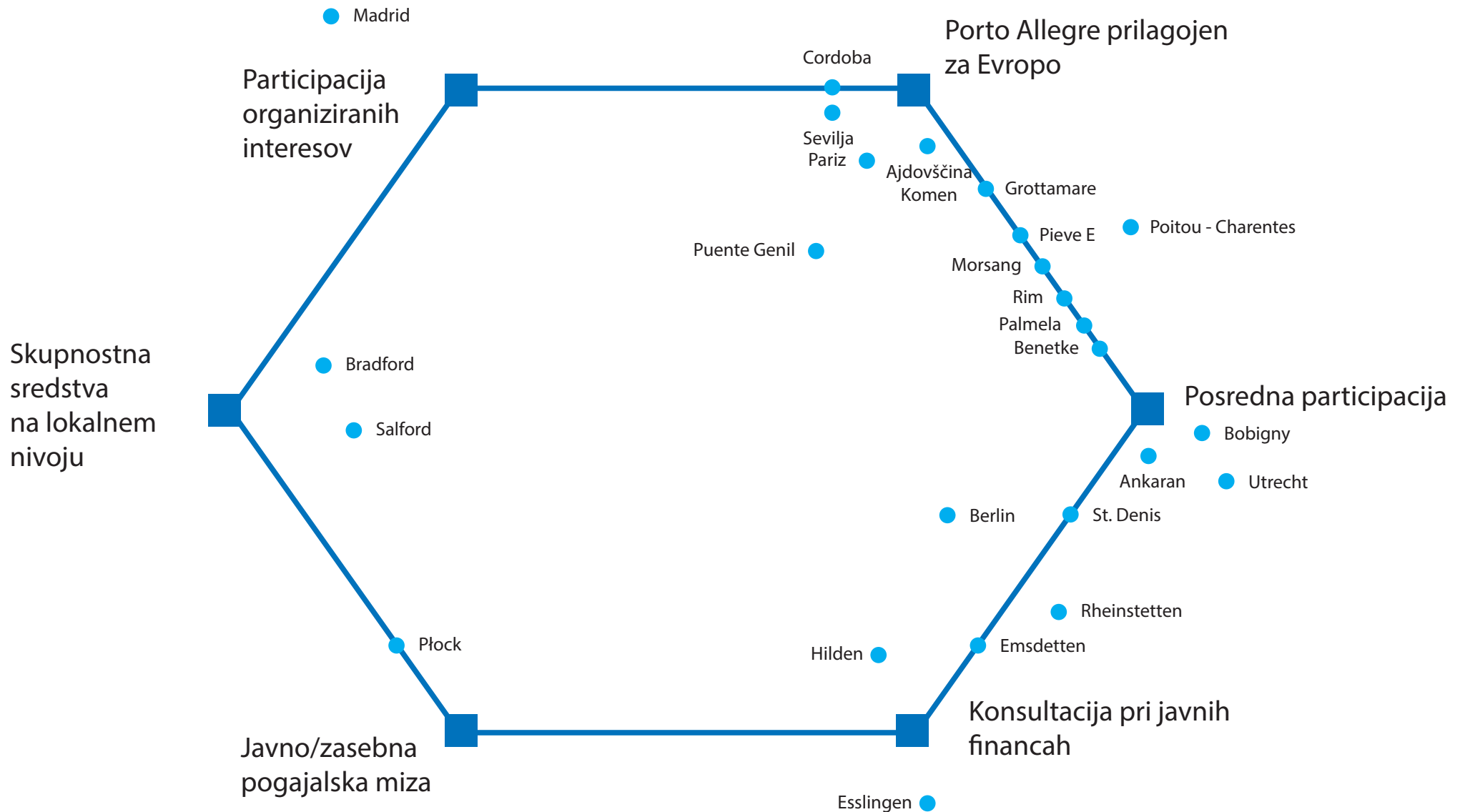
Pogovor z akterji v občinah v Sloveniji kaže, da je večina občin pričela z uvedbo participatornega proračuna iz deontoloških vzrokov, torej ker meni, da je to prav. Obstajajo pa tudi praktični argumenti za uvajanje participatornega proračuna.

V skoraj 30 letih obstoja participatornega proračuna so velike organizacije kot so Svetovna banka, Organizacija združenih narodov, pa tudi večje število Univerz in posamičnih raziskovalcev in dodobra preučile in identificirale učinke izvajanja participatornega proračuna. Ugotavljajo, da PP prinaša:

- povečanje učinkovitosti porabe sredstev,
- hitrejšo gospodarska rast,
- bolj enakomeren razvoj občin,
- zmanjšanje socialnih razlik,
- večje identificiranje z in boljše ravnanje z infrastrukturo,
- povečanje zaupanja v demokratične postopke,
- povečanje aktivacije prebivalcev,

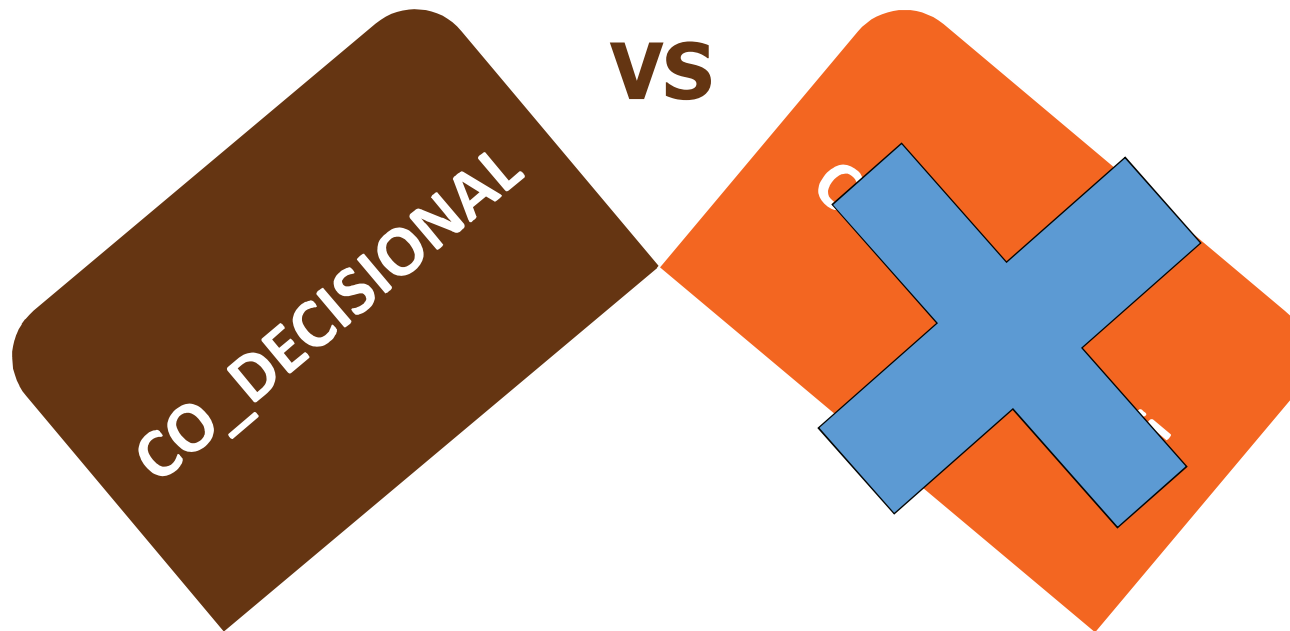
- v določenih pogojih celo več pobranih davkov.

OBLIKE PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA V EVROPI

DVE VEJI PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA

In the confrontation between the TWO MAIN APPROACHES TO
DECISION-MAKING in participatory processes

The first is growing fast, because is intended to produce **more responsabilization of social actors**, while the consultative methods need to be associated with a structure of accountability and feedbacks. So, **apparently the consultative are more “controllable” and generate less loss of power, but practically they cost much more and guarantee much less positive effects.**

NAČELA PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA

1. Dolgoročnost

Participatorni proračun mora biti ponavljan postopek. Samo enkratna izvedba še ni participatorni proračun.

2. Transparentnost

Vsi postopki v participatornem proračunu morajo biti javnosti znani. Vsak postopek in kriterij mora biti vnaprej javno objavljen in dostopen. Vsak korak v postopku mora biti viden in razumljiv. Le tako se bo gradilo zaupanje med občani in občino.

3. Vključenost

PP deluje najbolje, kadar se v postopke vključijo vse družbene skupine, tako mladi kot stari, tako moški kot ženske, tako revni kot bogati. Praksa kaže, da najboljše rezultate prinašajo tiste izvedbe, ki jim uspe dosči najširšo udeležbo.

4. Dostopnost informacij

Za boljšo udeležbo in bolj konstruktivne predloge je pomembno, da so občanom na voljo potrebne informacije o svojem življenjskem okolju, ki so relevantne za oblikovanje predlogov.

5. Deliberativnost

Kot posebej pomembno se kaže, da se občani o predlogih pogovarjajo med sabo, ne le z občino.

6. Smiselna področja

Pomembno je, da se geografska območja v PP smiselno osnujejo iz ozira na to, da se ne spodbuja antagonizmov med prebivalci.

7. Vpetost v skupnost

Pomembno je, da postopek omogoča izražanje volje skupnosti, hkrati pa to skupnost soustvarja in se nanjo tudi odziva in prilagaja.

8. Zanesljivost

Projekte za katere se občani odločijo je potrebno zanesljivo tudi izvesti, zato je pomembno, da se nastavijo pravilni kriteriji za oddajo predlogov, ti pa so primerno strokovno obdelani. Izguba zaupanja zaradi neizvedbe bo zelo otežila vse prihodnje poskuse pridobivanja zaupanja krajanov.

PP je dobro razumeti kot orodje občanov in ne orodje občine.

IZVAJANJE PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA

Participatorni proračun se lahko lansira z odločitvijo župana ali s sklepom občinskega sveta. En cikel traja tipično dve leti. Cikli se med sabo prekrivajo, saj se hkrati ko se izvajajo izbrani projekti že zbiajo predlogi za naslednje proračunsko obdobje.

ZBIRANJE PREDLOGOV IN ODLOČANJE

IZVEDBA IZBRANIH PROJEKTOV

ZBIRANJE PREDLOGOV IN ODLOČANJE

IZVEDBA IZBRANIH PROJEKTOV

Celoten cikel se izvaja v štirih fazah:

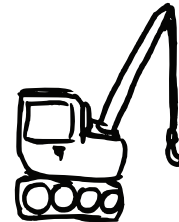
OBČANI
predlagamo
projekte

OBČINA
projekte
ovrednoti

OBČANI
izberemo
projekte za
izvedbo

OBČINA
projekte
izvede

IZVAJANJE PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA

1. ZBIRANJE PREDLOGOV

DOLOČITEV ROBNIH KRITERIJEV

Pred začetkom je potrebno je določiti kriterije, način oddaje, način zbiranja predlogov, način objavljjanja predlogov, časovni okvir za oddajo predlogov

OBVEŠČANJE OBČANOV

Informiranost občanov je zelo pomembna. Kot učinkovita se izkaže nenaslovljena pošta.

NAČINI ZBIRANJA PREDLOGOV

Možnosti je mnogo: osebno na sedežu občine, po pošti, po elektronski pošti, preko spletnega obrazca, preko spletne aplikacije, ...

JAVNI POSVETI

Pomembno je, da se glede predlogov odvije debata v skupnosti. Lahko jih organizira občina, lahko tudi ožji deli občine, lahko tudi občani sami.

PRIMER KRITERIJEV

Predlog mora upoštevati naslednje kriterije:

- obrazec mora vsebovati samo en predlog,
- predlog mora biti omejen na območje na katero se PP nanaša,
- izvedba mora biti v pristojnosti Občine,
- predlog ne sme biti v nasprotju z zakonodajo ali urbanističnimi akti,
- predlog mora biti izvedljiv v predvidenem proračunskem obdobju,
- predlog ne sme biti navzkriž z že sprejetim planom investicij,
- predlog ne sme biti cenejši ali dražji od nekega zneska.

IZVAJANJE PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA

2. VREDNOTENJE

IZLOČEVANJE

Precejšen delež prejetih predlogov se bo na tej stopnji izločil, ker le ti ne bodo ustrezali kriterijem, ki so bili vnaprej postavljeni. Pomembna je povratna informacija.

ZDRUŽEVANJE

Zna se zgoditi, da bodo prišli enaki ali zelo podobni predlogi, ti se na tej stopnji združijo.

VKLJUČEVANJE OBČANOV

Vzdržuje se kontakt z predlagatelji. Lahko se jih pozove k dopolnitvam , prilagoditvam ali prosi za bolj podrobno razlago predlogov.

FINANČNO VREDNOTENJE

Projekte, ki so ostali po prejšnjih korakih se finančno ovrednoti. Tu ni potrebna absolutna natančnost, vendar ni dobro če pride do večjih zmot.

NE POZABIMO! OBČANI BODO PRESOJALI O SMISELNOSTI PREDLOGOV.

3. GLASOVANJE

KRITERIJI GLASOVANJA

Kdo lahko glasuje se odloči pobjubno (naprimer starostna meja, stalno ali začasno prebivališče, etc). Tudi način glasovanja je lahko pobjuben. Glasovanje podobno volitvam v Sloveniji daje dobre rezultate.

OBVEŠČANJE OBČANOV

Pred glasovanjem je smiselno občane še enkrat povabiti k glasovanju. Prejmejo naj tudi seznam predlogov, ki bodo predmet glasovanja.

REZULTATE ČIM PREJ JAVNO OBJAVITI

Rezultate glasovanja vključno s tem koliko glasov je prejel kakšen predlog je pomembno javno objaviti. Predlagatelje zmagovalnih projektov je smiselno o tem obvestiti in jih povabiti k nadaljnem sodelovanju pri izvedbi projektov.

GLASOVANJE

PREDMET GLASOVANJA:

	NAZIV IN OPIS PROJEKTA	PREDVIDEN STROŠEK
1.	Cestna razsvetljava na Zvezni ulici Postavitev cestne razsvetljave po celotni dolžini Zvezne ulice	46.000 €
2.	Hortikultura ureditev Radvanja Izdelava načrta krajinske ureditve kraja v sodelovanju z MČ in drugimi zainteresiranimi.	7.500 €
3.	Muzej na prostem pri vzpenjači Izvedba natečaja in priprava projektne dokumentacije za ureditev muzeja na prostem ob krožišču pod vzpenjačo. Muzej na prostem bi predstavljal zgodovino smuke na Pohorju.	4.500 €
4.	Ureditev parka na Macunovi ulici Ureditev parka, popravilo urbane opreme, namestitev košev za odpadke in postavitev pitnika.	6.000 €
5.	Program izobraževanja otrok o vrtnarjenju Financiranje programa OŠ Ludvik Pliberšek. Postavitev zelenjavnih in zeliščnih gredic in izvedba programa.	3.000 €
6.	Namestitev košev za odpadke Namestitev 5 košev za pasje iztrebke in 10 košev za navadne odpadke na primernih lokacijah na območju MČ Radvanje.	1.800 €
7.	Park za pse Vzpostavitev površine za prosto spuščanje psov na primerni lokaciji v MČ Radvanje. Namestitev pitnikov za pse.	20.000 €
8.	Ureditev otroškega igrišča Postavitev otroških igral na primerni lokaciji v spodnjem Radvanju.	15.000 €
9.	Ureditev prometa z enosmernimi cestami na območju zahodno od Pohorske ulice Ulice med Lackovo, Pohorsko, Begovo in Bežjakovo se uredi z enosmernimi ulicami in se hitrost zniža na 30 km/h. Projekt vsebuje stroške tehnične dokumentacije, stroške preureditve in postavitve nove signalizacije.	25.000 €
10.	Ureditev pločnika na ulici Ob ribniku Na ulici Ob ribniku se uredi hodnik za pešce na odseku od Pohorske ulice v smeri zahoda v območju križišča in enostranski pločnik na odseku do Vandotove ulice.	20.000 €
11.	Ureditev pločnika od Tančeve 3 do Pohorske ulice Izvedba pločnika na odseku Tančeva 3 do Pohorske ulice.	3.000 €
12.	Preplastitev Tančeve in odprava vdolbin Preplastitev celotne Tančeve ulice.	20.000 €
13.	Sosedska borza storitev in znanj Program mdsosedske pomoči krajanov bo izvajala MČ Radvanje. Stroški zajemajo izvedbo, oglasno desko in spletno stran.	3.000 €
14.	Sanacija Radvanjskega trga Popravilo pohodne površine in zaprtje za motorni promet.	4.000 €
15.	Ureditev Macunove ulice v enosmerno Projekt predvideva ureditev signalizacije, ki bi uvedla nov prometni režim.	3.500 €
16.	Pohorski park doživetij v naravi Vzpostavitev razgibalne poti za odrasle z izobraževalnimi elementi za otroke na temo spoznavanja narave.	20.000 €
17.	Skupnostna oskrba starejših krajanov Izvedba programa Q-ageing, ki bo analiziral potrebe starejših krajanov v urbanih okoljih in nudil pomoč pri aktivnejšem in socialno bolj vključujočem preživljanju jeseni življenja.	5.000 €
18.	Povečanje prometne varnosti na Pohorski ulici Omejitev prometa na 40 km/h in zamenjava prometne signalizacije na Pohorski ulici.	2.200 €
19.	Ureditev prehoda za pešce na Streliški proti trgovini Tuš Barvanje prehoda, postavitev utripajoče rumene luči, prometna signalizacija.	2.000 €
20.	Preplastitev Maroltove ulice Izvedba asfaltne preplastitve Maroltove ulice v celotni dolžini.	80.000 €
21.	Preplastitev Vesnaverjeve ulice Izvedba asfaltne preplastitve Vesnaverjeve ulice v celotni dolžini.	27.000 €
22.	Preplastitev Opekarske ulice Izvedba asfaltne preplastitve Opekarske ulice v celotni dolžini.	56.000 €

REZULTAT GLASOVANJA:

	NAZIV IN OPIS PROJEKTA	ŠT. GLASOV
1.	Sanacija Radvanjskega trga Popravilo pohodne površine in zaprtje za motorni promet.	251
2.	Namestitev košev za odpadke Namestitev 5 košev za pasje iztrebke in 10 košev za navadne odpadke na primernih lokacijah na območju MČ Radvanje.	248
3.	Ureditev otroškega igrišča Postavitev otroških igral na primerni lokaciji v spodnjem Radvanju.	227
4.	Pohorski park doživetij v naravi Vzpostavitev razgibalne poti za odrasle z izobraževalnimi elementi za otroke na temo spoznavanja narave.	219
5.	Povečanje prometne varnosti na Pohorski ulici Omejitev prometa na 40 km/h in zamenjava prometne signalizacije na Pohorski ulici.	178
6.	Muzej na prostem pri vzpenjači Izvedba natečaja in priprava projektne dokumentacije za ureditev muzeja na prostem ob krožišču pod vzpenjačo. Muzej na prostem bi predstavljal zgodovino smuke na Pohorju.	173
7.	Program izobraževanja otrok o vrtnarjenju Financiranje programa OŠ Ludvik Pliberšek. Postavitev zelenjavnih in zeliščnih gredic in izvedba programa.	173
8.	Hortikultura ureditev Radvanja Izdelava načrta krajinske ureditve kraja v sodelovanju z MČ in drugimi zainteresiranimi.	171
9.	Ureditev pločnika na ulici Ob ribniku Na ulici Ob ribniku se uredi hodnik za pešce na odseku od Pohorske ulice v smeri zahoda v območju križišča in enostranski pločnik na odseku do Vandotove ulice.	145
10.	Ureditev prehoda za pešce na Streliški proti trgovini Tuš Barvanje prehoda, postavitev utripajoče rumene luči, prometna signalizacija.	141
11.	Skupnostna oskrba starejših krajanov Izvedba programa Q-ageing, ki bo analiziral potrebe starejših krajanov v urbanih okoljih in nudil pomoč pri aktivnejšem in socialno bolj vključujočem preživljanju jeseni življenja.	135
12.	Preplastitev Maroltove ulice Izvedba asfaltne preplastitve Maroltove ulice v celotni dolžini.	133
13.	Park za pse Vzpostavitev površine za prosto spuščanje psov na primerni lokaciji v MČ Radvanje. Namestitev pitnikov za pse.	124
14.	Ureditev parka na Macunovi ulici Ureditev parka, popravilo urbane opreme, namestitev košev za odpadke in postavitev pitnika.	109
15.	Cestna razsvetljava na Zvezni ulici Postavitev cestne razsvetljave po celotni dolžini Zvezne ulice	102
16.	Ureditev prometa z enosmernimi cestami na območju zahodno od Pohorske ulice Ulice med Lackovo, Pohorsko, Begovo in Bežjakovo se uredi z enosmernimi ulicami in se hitrost zniža na 30 km/h. Projekt vsebuje stroške tehnične dokumentacije, stroške preureditve in postavitve nove signalizacije.	92
17.	Preplastitev Tančeve in odprava vdolbin Preplastitev celotne Tančeve ulice.	62
18.	Preplastitev Opekarske ulice Izvedba asfaltne preplastitve Opekarske ulice v celotni dolžini.	53
19.	Ureditev pločnika od Tančeve 3 do Pohorske ulice Izvedba pločnika na odseku Tančeva 3 do Pohorske ulice.	50
20.	Sosedska borza storitev in znanj Program mdsosedske pomoči krajanov bo izvajala MČ Radvanje. Stroški zajemajo izvedbo, oglasno desko in spletno stran.	48
21.	Preplastitev Vesnaverjeve ulice Izvedba asfaltne preplastitve Vesnaverjeve ulice v celotni dolžini.	26
22.	Ureditev Macunove ulice v enosmerno Projekt predvideva ureditev signalizacije, ki bi uvedla nov prometni režim.	24

IZVAJANJE PARTICIPATORNEGA PRORAČUNA

4. IZVEDBA

UMESTITEV IZBRANIH PROJEKTOV V PRORAČUN

Projekte, ki so bili izglasovani se umesti v proračun na enak način kot tudi siceršnje projekte občine. V razlagalnem delu proračuna pa naj se ti projekti posebej navedejo in naj bo razvidno, da so del participatornega proračuna, kaj vsebujejo in koliko sredstev je predvideno.

VKLJUČEVANJE OBČANOV

Tudi v fazi izvajanja je vredno nadaljevati komunikacijo s predlagatelji in jih vključiti v izvedbo, če za to izkažejo interes. Zgodi se, da se okoli projektov organizira skupnost in jih celo dofinancira ali prispeva z lastnim delom.

IZVEDBA MORA BITI ZAGOTOVLJENA

Za izgradnjo zaupanja občanov je zelo pomembno, da so projekti zagotovo tudi izvedeni, tudi v primeru, ko so se strokovne službe zmotile pri oceni stroškov ali zaradi kakšnih drugih okoliščin. Občani so hitro razočarani ob prelomljenih obljubah in tega hitro ne pozabijo.

EVALVIRANJE IN RAZVOJ PP

Mehanično izvajanje ne dosega nujno tudi namena participatornega proračuna.

Cilj dobre izvedbe je ustvariti t.i. pozitivno spiralo.

KAJ JE POZITIVNA SPIRALA?

- Stalno povečevanje zaupanja med organi občine in občani
- Stalno povečevanje angažmaja prebivalcev
- Povečevanje znanja in kompetenc prebivalcev
- Vedno bolj transparentna in vključujoča občinska uprava
- Razvijanje in prilagajanje tudi PP samega glede na želje in potrebe prebivalcev

EVALVIRANJE IN RAZVOJ PP

PARTICIPATORNI PRORAČUN JE MIŠLJEN KOT PROCES, KI SE SPREMINJA

OBČANI SO CENTER PP

Smiselno je predvideti mehanizme evalvacije. Koristen je posvet z najaktivnejšimi krajan ali pa odprt posvet. Slišati se morajo pripombe, pomisleki ali predlogi za razvoj mehanizma ki pridejo s strani krajanov.

ANGAŽMA OBČANOV BO EVOLVIRAL

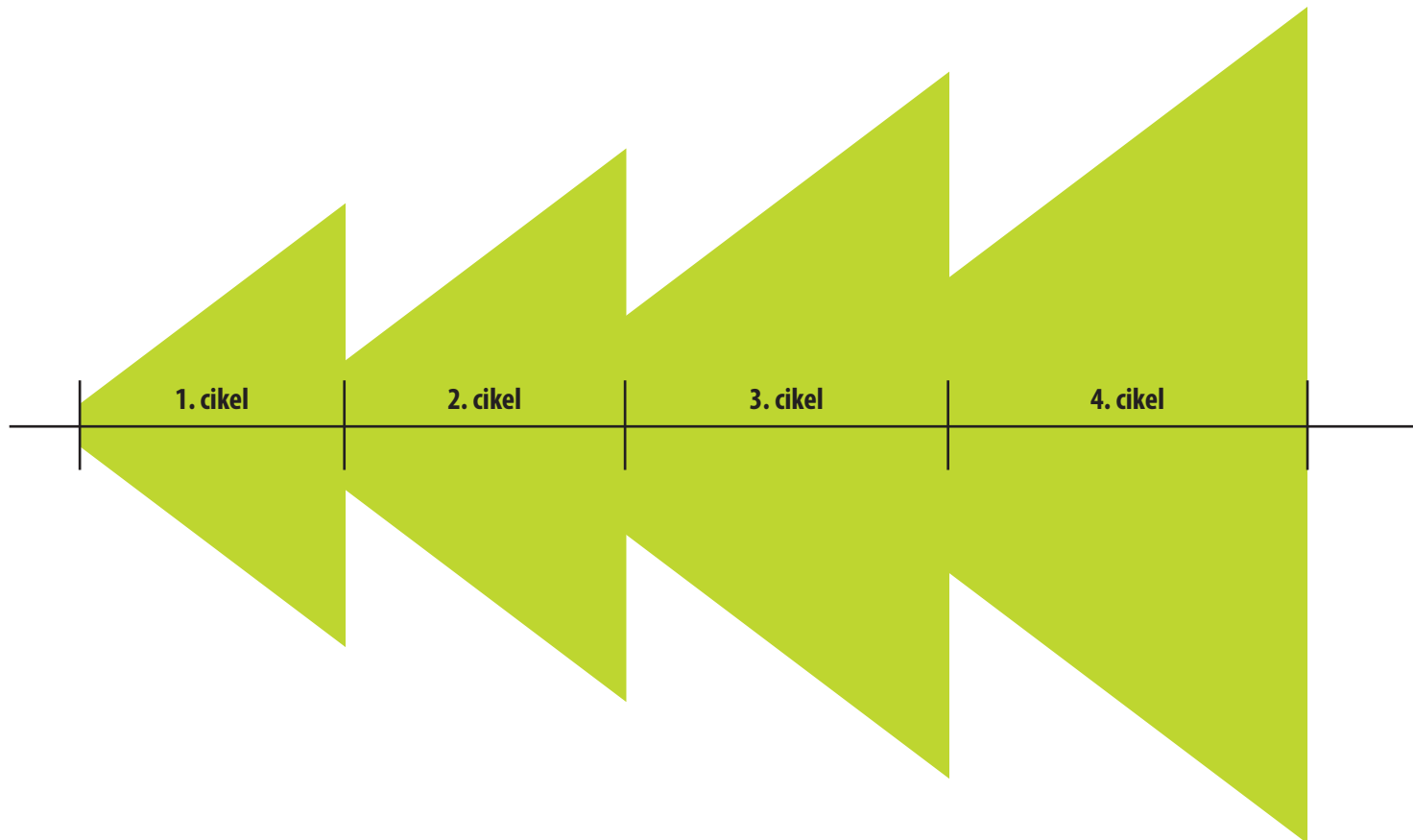
Občani bodo skozi PP pridobivali znanja in kompetence, povečal pa se bo tudi interes za angažma in sodelovanje v občini, občutek za skupnost in pripadnost. Postali bodo bolj občutljivi do ravnanja s skupnimi površinami. PP naj se odziva na te spremembe.

SPREMLJANJE ZASTAVLJENIH CILJEV

Občina si lahko zastavi tudi specifične cilje, ki jih želi zasledovati. To je lahko marsikaj, čim večja udeležba pri oddaji predlogov ali pri glasovanju, čim bolj dodelani predlogi, reprezentativna vključenost vseh slojev prebivalstva ali pa kaj drugega. Pomembno je, da se nastavijo kazalniki, ki bodo lahko merili uspešnost doseganja teh ciljev.

EVALVIRANJE IN RAZVOJ PP

PRIČAKOVAN RAZVOJ PP GLEDE UDELEŽBE

$$Z = R - P$$

Zadovoljstvo je rezultati minus pričakovanja.